

Ι.Λ. Κιτσαρά, Τὸ ἔγκλημα τοῦ αἰῶνος, Ἐντιπαιδεία - Ἐντιγλωσσία, Ἀθήνα 1985, σχ. 8^ομ. σελ. 552.

Ὁ ἔγκριτος παιδαγωγός, διδάκτωρ τοῦ πανεπιστημίου τῆς Ζυρίχης καὶ συγγραφεὺς πολλῶν παιδαγωγικῶν καὶ κοινωνιολογικῶν ἔργων Ι.Κ., διὰ τοῦ παρόντος ἔργου ἐπικουρηθέντος ὑπὸ ἔθνικοῦ ἰδρύματος θίγει τὸ τεράστιον θέμα τῆς καταρρέουσας τῆς ἐθνικῆς μορφώσεως μετὰ τὸ 1976. Εἰς τὸν πρόλογον ἐπισημαίνει ὅτι τὸ Ἐντιπαιδεῖον ἐφήρμοσε τὸν νόμον τῆς μεταρρυθμίσεως μὲ συνεχεῖς παραβάσεις τοῦ Συντάγματος καὶ τῶν ἰσχυόντων νόμων.

Εἰς τὴν Εἰσαγωγήν μὲ ἀφθονίαν παραπομπῶν εἰς συγγραφεῖς παλαιούς καὶ νέους καὶ εἰς νεωτάτας μελέτας κάμνει θεώρησιν τοῦ θέματος εἰς τὸ μέσον τῶν ἀντιπαιδόντων κοινωνικῶν ρευμάτων ἐπὶ συνέχειαν χρόνου καὶ τὰς βολὰς κατὰ τῆς ἐθνικῆς ἱστορικῆς παραδόσεως καὶ τῶν θρησκευτικῶν ἀντιλήψεων τοῦ λαοῦ, ἠνωμένων κατὰ τὸ μακρότατον παρελθόν. Εἰδικώτερον παρακολουθεῖ τὰς κατὰ τοὺς τελευταίους καιροὺς ἐνεργείας εἰς τὸν χώρον τῆς Παιδείας, τὰ τεχνάσματα καὶ τὰ συνθήματα πρὸς πολιτικοποίησιν τοῦ παιδευτικοῦ ἔργου. Εἰς τὸ κέντρον τῆς Διοικήσεως ὁ ἴδιος ὡς Ἐκπαιδευτικὸς Σύμβουλος γνωρίζει βαθέως τὰ πράγματα. Εἰς τὸ κεφάλαιον Ἐντιπαιδεία ἀναλύει φιλοσοφικῶς τὴν κίνησιν τοῦ πνεύματος πρὸς τὴν ἀλήθειαν εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Παιδείας, τὴν ἰδέαν καὶ τὴν μορφήν της, τοὺς φορεῖς καὶ τὰς μεθόδους τῆς δι' ἀπατηλῶν μέσων διαστρεβλώσεως τῆς ὀρθῆς κατευθύνσεως διὰ πολιτικούς λόγους. Εἰς τὸ κεφάλαιον Ἐγλωσσία ἀναλύει μὲ εὐστοχίαν τὸ φαινόμενον τῆς γλώσσης καὶ τὴν λειτουργίαν της εἰς τὸ πνεῦμα καὶ τὴν ψυχὴν τοῦ ἔθνους, ἀλλὰ καὶ τοὺς σταθμοὺς τῆς ὑπονομεύσεως τῆς ἐθνικῆς της βάσεως καὶ τῆς ἱστορικῆς της παραδόσεως καὶ τὸ σχέδιον τῆς διὰ συγκεκριμένων ἐνεργημάτων ἀποκοπῆς της ἀπὸ τὴν φυσιολογικὴν ἐθνικὴν ἐξέλιξιν. Οἱ λόγοι τοῦ Συγγραφέως σαφεῖς, συγκεκριμένοι, βασισμένοι εἰς παρατιθέμενα δοκουμένα.

Εἰς τὰ ἐπιλεγόμενα ὁ Ι.Κ. μὲ μεστήν λογιότητα καὶ ἐπιχειρήματα πολλῶν καὶ μεγάλων ἀνδρῶν πολλῶν χωρῶν ἐξαιρεῖ τὴν ἀρτιότητα τῆς ἀφ' ἑαυτῆς διαμορφωθείσης γραπτῆς μας ἐθνικῆς γλώσσης καὶ τὴν ἀντιπαραβάλλει πρὸς τὴν καλπάζουσαν μετὰ τὸ 1976 παρακμὴν της, τὴν ὁποῖαν τώρα ἀρχίζουν νὰ τρέμουν βλέποντες τὰ ἀποτελέσματα τῆς καταρρέουσας. Παραθέτει φράσεις τῶν πρωταγωνιστῶν τῆς φθορᾶς: Τὸ παιδευτικὸν ἔργο πέρασε σὲ χέρια ἀνεύθυνων «ἠθικῶς ἀναπήρων» — «ἐπέρχεται λιμὸς πνευματικὸς» — (ἀναφέρονται συγγραφεῖς καὶ δημοσιεύματα αὐτῶν). Ἡ βιβλιογραφία ἔργων σοβαρῶν ἡμετέρων καὶ ξενογλώσσων, ποὺ ἐχρησιμοποίησεν ἐδῶ ὁ συγγραφεὺς, περιλαμβάνει 84 βιβλία.

Τὸ ἔργον εἶναι σπουδαῖον. Μὲ τὸ κῦρος μεγάλων συγγραφέων κατοχυρώνει τὰς σκέψεις του ὁ συγγραφεὺς· μὲ συλλογισμοὺς σαφεῖς, καθαρούς, συνεπεῖς καὶ πειστικούς ἐκθέτει τὸν μέγαν κίνδυνον εἰς τὸν ὁποῖον ἔσπρωξε τὸ ἔθνος μας ἢ μεταρρυθμίσεις ἔτσι ὅπως ἀντισυνταγματικῶς καὶ ἀνειλικρινῶς διετάχθη. Τὰ πασιδὴλα τῶρα δείγματα τοῦ ὀλέθρου καὶ τὸ ἀδιέξοδον μὲ δένδρον προοριζόμενον πρὸς πνευματικὴν ἀκμὴν, ἀλλὰ ἔχον κομμένας τὰς ρίζας, πρέπει νὰ πείσουν τοὺς πολιτικούς ἡγέτας, τοὺς πνευματικὸς ταγοὺς καὶ τὴν Ἐκκλησίαν νὰ ἰδοῦν τὴν ἀγωνίαν τῶν γονέων καὶ νὰ

σπεύσουν να άνασυνδέσουν τήν γλώσσαν και τήν μόρφωσιν τοῦ λαοῦ μας με τὰς πατρογονικὰς μας πνευματικὰς ρίζας.

ΠΑΝ. Κ. ΓΕΩΡΓΟΥΝΤΖΟΣ

Χρυσ. Τσικριτσῆ - Κατσιανάκη, Ἡ γλώσσα μας στὸ ρέμα τῆς Καλλιρῆς, ἤτοι *Roman Jacobson, Τὰ μεγάλα ρέματα τῆς Γλωσσολογίας*, Εἰσαγωγή - μετάφραση Καθ. *Δημήτρη Σωτηρόπουλου*, Ἐκδόσεις περιοδικοῦ «Θεσσαλικὴ Ἔστια», Ἀθήνα 1985, σχ. 8μ. σελίδες 17.

Εἶναι ἡ πρώτη φορά πού βλέπω εἰς τήν ζωὴν μου βιβλίον ἐκδιδόμενον με οικονομικὴν θυσίαν τοῦ συγγραφέως, διὰ νὰ δώσῃ διέξοδον εἰς τήν ἀγανάκτησιν καὶ ἀποδοκιμασίαν συγγράμματος γλωσσικῆς φύσεως, γραφέντος ὑπο ξένου καθηγητοῦ μεταφρασθέντος δὲ εἰς τήν «ἑλληνικὴν»(;) ὑπὸ ἡμεδαποῦ τοιοῦτου.

Ἡ ἀγανακτήσασα συγγραφεὺς τοῦ φυλλαδίου εἶναι Γυμνασιάρχης τὸ ἐπάγγελμα εἰς τήν περιοχὴν τῆς πρωτευούσης, ἔγκριτος συγγραφεὺς πολλῶν βιβλίων ἐπιστημονικῆς ἐρεῦνης τοῦ ὀνοματολογικοῦ κύκλου καὶ τῶν τοπωνυμίων, ἔργων λογοτεχνικῆς κριτικῆς καὶ ποιημάτων δημιουργός, πρόσωπον δηλαδὴ ἐνήμερον τῆς γλώσσης τοῦ λαοῦ καὶ τῆς δομῆς τῆς ὄχι στατικῆς ἀλλὰ εἰς τήν ἱστορικὴν τῆς πορείαν καὶ δυναμικότητα. Ἡ συγγραφεὺς ἀναγνώσασα ἀμελῶς τὸν τίτλον ὡς «**ῥεύματα**» γλωσσολογίας τοῦ διασήμου ξένου γλωσσολόγου, ἰδοῦσα ὅτι ὁ μεταφραστὴς ἦτο καὶ αὐτὸς καθηγητῆς Πανεπιστημίου ὁμογενῆς, ἀσχολουμένη δὲ ἀπὸ ἐτῶν σοβαρῶς με τὰ προϊόντα τῆς λαϊκῆς μας γλώσσης καὶ τὰ προβλήματα τῶν νόμων αὐτῆς τῆς γλώσσης, ἔσπευσε νὰ προμηθευθῆ τὸ βιβλίον. Καὶ ἀναγινώσουσα αὐτὸ ἔφριξε με τὰς τερατογονικὰς λέξεις καὶ φράσεις τοῦ μεταφραστοῦ, πού τόσον ὀλίγην σχέσιν ἔχουν με τήν γλώσσαν τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἐπληρώθη ἀποτροπιασμοῦ καὶ συνέγραψε τὸ ἐν τίτλῳ φυλλάδιον διὰ νὰ παρουσιάσῃ εἰς τὸ κοινὸν τῶν Ἑλλήνων τὸ εἶδος τῆς γλώσσης πού διαμορφοῦται μετὰ τήν κατάργησιν τῆς γραπτῆς γλώσσης τὸ 1976.

Ἴδου δείγματα τῆς νέας γλώσσης τοῦ καθηγητοῦ Δημήτρη Σωτηρόπουλου:

— Μενταλιστικὸ ἐπίπεδο, ριγκορισμὸς τῶν νόμων, ρελατιβιστικὴ ἔρμηνεία, ἀπριοριστικοὶ νόμοι, ὕβριδιακοὶ σχηματισμοί, ριτουαλιστικὲς συνήθειες, ματεριαλιστικὸ ἄνοιγμα. σχεταρικὴ ἄρνηση. ὑπερφυσικὸς φιναλισμὸς. μορφηματικὸς ντετερμινισμὸς. σπεκουλαδὸρική ἀστρολογία. ἀντιτελεολογικὴ ἀναγωγή. Αὐτὰ ὡς δείγμα τῆς ὀρολογίας τοῦ βιβλίου. Ὡς πρὸς τὰ καθέκαστα τῆς νέας γλώσσης, αἱ ἀκόλουθοι λέξεις καὶ φράσεις: Ἡ ἐπικοινωνία λειτουργεῖ σὲ τρία διαφορετικὰ πατώματα. Νὰ γκρουπάρεῖ, νὰ γκρουπαριστοῦν. Πούρα γλωσσολογία. πούρα γραμματικὴ. φιγουράρεῖ. καριέρες. ρεγουλάρονται. πλατφόρμα. ὕψωμένο ραφινάρισμα. ραφιναρισμένο βεπερτόριο. ραφιναρισμένην αἰτία. σάλτο. μάξιμουμ. βαριασιόνες. μαραφέτι.

Ἐπιβάνει. σύβασμα. σύβασμα. σύδεση. συδουασμός. πίσμονη. μπόδιο, φτόγγος. φτογγολογικά. λεφτομέρεια. μιὰ λογῆς. κάθε λογῆς. ἴδια λογῆς. ἄλλη λογῆς. τέτοιας λογῆς. ξετυλίματα. ξεθυλιμένη. τοῦ μηνυμάτου. μιανοῦ γλωσσολόγου. ἐνοῦς ψυχολο-